

Rijden na een ongeval

Juli '10 – Hilde Peeters

Rijexamen

Wanneer je een ongeval kreeg tijdens je jeugd of vanaf je kindertijd te maken kreeg met een handicap, zal het soms moeilijk zijn om je rijbewijs te halen. Alle examencentra organiseren speciale zittingen voor mensen met een handicap of aandoening. In die zittingen kan het examen veel trager worden afgelegd. Om toegang te krijgen tot zo'n examen moet je een attest voorleggen van een bepaald percentage handicap, een attest buitengewoon onderwijs of een attest van een CLB, een attest van het OCMW of van de ziekenkas. Tijdens het examen 'speciale zitting' geeft de examinerator een aangepaste uitleg bij elke dia en indien nodig voert hij de antwoorden van de kandidaat op diens aanwijzingen in. De kandidaat die minstens vijf maal niet geslaagd is, kan op zijn verzoek eveneens een examen 'speciale zitting' afleggen.

Naast de moeilijkheid om het theoretisch examen af te leggen, kan het ook zijn dat je een verminderde functionele vaardigheid hebt die het moeilijk maakt om een voertuig te besturen. In dat geval zal je arts je doorverwijzen naar het [CARA](#) (Centrum voor rijgeschiktheid en voertuigaanpassing), een afdeling van het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid. Bij het CARA kunnen specialisten nagaan of je 'rijgeschikt' bent.

Rijbewijs

Elke kandidaat moet na een geslaagd theorie-examen een verklaring betreffende zijn lichamelijke en geestelijke toestand te ondertekenen. Als de verklaring niet strookt met de realiteit maakt de kandidaat zich schuldig aan een 'valse verklaring' waarvoor hij kan veroordeeld worden ([art.30 wegverkeerswet](#)). In de verklaring van rijgeschiktheid verklaart men op de hoogte te zijn van [artikel 24 van de verkeerswet](#). Deze wet stelt dat je geneeskundig geschikt moet zijn en moet blijven om een geldig rijbewijs te verkrijgen en te kunnen behouden. Een houder van een rijbewijs kan niet invoeren dat hij deze verplichtingen niet kent omdat hij de verklaring heeft ondertekend bij de overhandiging van het rijbewijs.

Iedere houder van een Belgisch rijbewijs moet dit inleveren bij de dienst bevolking op

zijn/haar gemeente voor aanpassing of intrekking (tijdelijk of definitief), wanneer hij/zij lijdt aan een van de in de wet omschreven lichaamsgebreken of aandoeningen. Dit moet gebeuren binnen de vier werkdagen nadat de rijbewijshouder kennis heeft genomen van het lichaamsgebrek of de aandoening.

Je kan je rijbewijs terug bekomen als je een rijgeschiktheidsattest voorlegt dat afgeleverd is door een arts, en waaruit blijkt dat je geschikt bent voor het besturen van een voertuig. Een arts die vaststelt dat de fysieke of psychische toestand van zijn patiënt niet (meer) beantwoordt aan de geneeskundige minimumnormen (zie bijlage onderaan), is verplicht hem dit te melden.

Het CARA

Als men een ziekte of lichamelijke afwijking heeft die invloed kan hebben op de stuurvaardigheid, dan moet die persoon naar het [CARA](#) (Centrum voor rijgeschiktheid en voertuigaanpassing) gaan. Dit geldt zowel voor personen die voor het eerst een rijbewijs willen halen als voor personen die ooit al een rijbewijs hadden maar dit hebben ingeleverd omwille van een aandoening of lichaamsgebrek.

Vertoont een kandidaat voor een rijbewijs een vermindering van de functionele vaardigheden ten gevolge van een aantasting van het musculo-skeletaal systeem, van een aandoening van het centrale of het perifere zenuwstelsel, stoornissen in zijn motorische controle, zijn waarnemingen, zijn gedrag en beoordelingsvermogen, dan moet de kandidaat naar het CARA verwezen worden (art.45 KB 23 maart 1998). Het CARA bepaalt of je veilig een voertuig kan besturen. Het CARA levert dus geen rijbewijzen, maar wel rijgeschiktheidsattesten af.

De aanpassingsdeskundigen van het CARA adviseren over de technische aanpassingen aan het motorvoertuig en beoordelen de rijgeschiktheid in de praktijk. De psychologen beoordelen de psychologische geschiktheid terwijl de artsen de medische geschiktheid beoordelen en het rijgeschiktheidsattest afleveren. Dit attest wordt afgeleverd als de medische conditie in overeenstemming is met de medische minimumnormen en de kandidaat over de praktische vaardigheden beschikt om veilig een al dan niet aangepast motorvoertuig te besturen.

Aanpassingen zijn de nodige verbouwingen aan en uitrustingen van een motorvoertuig die vereist zijn om de vermindering van de functionele vaardigheden te ondervangen zodat het motorvoertuig veilig kan worden bestuurd, in overeenstemming met de

reglementaire bepalingen.

Aan het gebruik van het rijbewijs kunnen ook voorwaarden en beperkingen gesteld worden. Deze worden door het CARA bepaald op basis van de lichamelijke en geestelijke toestand van de kandidaat, rekening houdend met de risico's, omstandigheden en gevaren eigen aan het besturen van een bepaald motorvoertuig. Deze voorwaarden en beperkingen kunnen onder meer betrekking hebben op de rijbewijscategorie of subcategorie, het type van voertuig, de gebruiksvoorwaarden, het ogenblik van gebruik, de actieradius, de geldigheidsduur, het gebruik van een orthese of prothese,.....

Het CARA beschikt over aangepaste lesauto's die gratis ter beschikking worden gesteld via de rijsschool, voor het volgen van de opleiding voor het bekomen van een rijbewijs of om te wennen aan de nieuwe rijwijze. Deze lesvoertuigen kunnen voorzien worden van de vereiste aanpassingen en omvatten zowel auto's met handgeschakelde als met automatische versnellingskast, stuurbevestigingen en een aangepaste lesvrachtauto.

De onderzoeken op het CARA zijn gratis. Het CARA is erkend door de Commissie voor de bescherming van de private levenssfeer. Geen enkele informatie wordt meegedeeld aan verzekeringen, gemeentelijke administratie, politie,... Op het CARA kan je ook terecht voor inlichtingen over het rijbewijs, rijexamen, autokeuring, advies bij het aanpassen of verbouwen van een motorvoertuig, ... Ook wanneer je niet meer met de auto wil rijden, maar informatie zoekt over het verbouwen van een auto, over problemen met het plaatsnemen in een wagen, over rolstoelberging, ... kan je het CARA contacteren. Ook deze adviesverlening is gratis.

Angst in het verkeer

Je hebt last van autovrees als je merkt dat je liever meerijdt dan zelf nog te rijden, je de autosnelweg mijdt, je angstig bent als de auto boven een bepaalde snelheid (bijvoorbeeld 70km/u) rijdt, je sommige zaken niet meer durft tijdens het rijden (bijvoorbeeld een vrachtwagen voorbijrijden, door een tunnel rijden). Als je autovrees na een auto-ongeval is ontstaan dan gaat het wellicht om posttraumatische stressklachten. Het kan zijn dat je angst soms zelfs tot echte paniekaanvallen leidt.

Als je het belangrijk vindt om zelf te kunnen blijven rijden dan kan je je wenden tot individuele psychologen of behandelingscentra die gespecialiseerde cursussen en begeleidingen aanbieden.

Mogelijke adressen zijn www.angstcentrum.be, www.thehumanlink.be,

www.stresslabo.be, en www.verkeersschool.be.

Bijlage

Medische minimumnormen

De medische minimumnormen zijn verschillend volgens de groep van rijbewijzen.

GROEP 1 is voor het rijbewijs A3, A, B en B+E, behalve als men daarmee bezoldigd vervoer uitoefent.

GROEP 2 is voor de : categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D en D+E altijd: categorieën A3, A, B en B+E, als men daarmee bezoldigd vervoer uitoefent.

1. Neurologische aandoeningen

Neurologische aandoeningen zijn alle aandoeningen van het centraal of perifeer zenuwstelsel. Het centraal zenuwstelsel omvat de hersenen en het ruggenmerg. Het perifeer zenuwstelsel omvat de bezenuwing vanaf het centraal zenuwstelsel naar de ledematen en lichaamsdelen. Voor de kandidaten met een neurologische aandoening bepaalt een neuroloog de rijgeschiktheid en de geldigheidsduur ervan. Iemand met een neurologische aandoening die zich uit door een verminderde functionele vaardigheid om veilig een motorvoertuig te besturen, moet verwezen worden naar het CARA.

Functiestoornissen kunnen zijn:

- krachtsverminderingen of verlammingen van armen of benen, stoornissen in de coördinatie van de bewegingen;
- verlies van gevoeligheid ter hoogte van de armen of benen;
- cognitieve stoornissen: stoornissen van het oordeelsvermogen, de concentratie, de aandacht, het geheugen, de oriëntatie, de reactiesnelheid, het denken, het gedrag, de waarneming, het aanpassingsvermogen;
- gezichtsproblemen zoals de gezichtsscherpte, het gezichtsveld, de motorische coördinatie van de oogbewegingen, dubbel zicht, wazig zicht, enz.;
- bewustzijnsstoornissen.

Deze functiestoornissen kunnen een gevolg zijn van:

- a) aangeboren afwijking;
- b) ongeval;
- c) hersengezwel (tumor);
- d) beroerte, herseninfarct, hersenbloeding;
- e) infectie van de hersenen;

- f) degeneratieve aandoening (ziektes die langzaam verslechteren) zowel op fysiek als op psychisch vlak zoals Parkinson, Multiple Sclerose, spierziekten, ziekte van Alzheimer, dementie en andere;
- g) vergiftiging door drugs, alcohol, gas (Co-intoxicatie);
- h) zuurstofgebrek van de hersenen ten gevolge van bv. een verdrinking, hartstilstand, verstikking.

Voor groep 1 (= gewone bestuurders) gelden volgende minimumnormen:

- Mensen die lijden aan een aandoening van het zenuwstelsel waardoor een acute stoornis in de hersenfuncties veroorzaakt kan worden met een plotseling bewustzijnsverlies of een plotseling onvermogen: niet rijgeschikt.
- Mensen van wie de functionele, zintuiglijke, cognitieve of locomotorische vaardigheden aangetast zijn door een heelkundige ingreep wegens een intracraniële aandoening, of die een cerebro-vasculaire aandoening hebben gehad, kunnen ten vroegste zes maand na het optreden van de functiestoornis rijgeschikt worden verklaard.
- Mensen met een tijdelijke doorbloedingsstoornis zonder functionele stoornissen kunnen door een neuroloog rijgeschikt verklaard worden. Deze bepaalt eveneens de geldigheidsduur.
- Mensen met een evolutieve aandoening met invloed op de functionele vaardigheden om veilig een motorvoertuig te besturen, worden aan een regelmatig onderzoek onderworpen. De geldigheidsduur van de rijgeschiktheid kan maximaal vijf jaar bedragen tot de leeftijd van 50 jaar en maximaal drie jaar vanaf deze leeftijd.
- Bij de beoordeling van sensibele of motorische stoornissen of van evenwichts- of coördinatioestoornissen veroorzaakt door een aandoening van het zenuwstelsel, wordt rekening gehouden met de functionele gevolgen en de mogelijke progressie van de aandoening.
- Mensen met een lichamelijke, geestelijke of cognitieve ontwikkelingsstoornis of verworven stoornis, ook als die het gevolg is van een verouderingsproces, en die zich uit in een belangrijke afwijking in gedragingen, een stoornis in het oordeels-, aanpassings- of perceptievermogen of die de psychomotorische reacties verstoort, zijn niet rijgeschikt.

Ze kunnen rijgeschikt worden verklaard indien ze minstens zes maand vrij zijn van stoornissen. De geldigheidsduur van de rijgeschiktheid bedraagt maximaal één jaar.

Kandidaten uit groep 2 (= beroepschauffeurs) kunnen alleen rijgeschikt worden verklaard wanneer ze minstens één jaar vrij zijn van belangrijke neurologische afwijkingen. Een verslag van een neuroloog is vereist.